

me

PANNONHALMI BAZILIKA REKONSTRUKCIÓJA
SCIENCE BUILDING, PÉCS
IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM TERVPÁLYÁZAT
RECONSTRUCTION OF PANNONHALMA ABBEY
SCIENCE BUILDING, PÉCS
MUSEUM OF APPLIED ARTS RECONSTRUCTION

RÉGI-ÚJ MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET HUNGARIAN ARCHITECTURE

A Magyar Építőművészek Szövetségének kulturális folyóirata – 1903-tól

KÖS KÁROLY - DÍJ 2010

2012 | 3

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM TERVPÁLYÁZAT – LUKÁCS ISTVÁN, VIKÁR ANDRÁS • PANNONHALMI BAZILIKA REKONSTRUKCIÓJA – JOHN PAWSON, GUNTHER ZSOLT
VELENCEI ÉPÍTÉSZETI BIENNNALE 2012 • SCIENCE BUILDING, PÉCS – BACHMANN BALINT, BACHMAN ZOLTAN • FUTURA KÖZPONT, MOSONMAGYARÓVÁR –
LENZSER PÉTER, GAUL CECILLE • MOBILIS INTERAKTÍV KÖZPONT, GYŐR – GÖRBI CZ MÁTÉ, KUND IVÁN PATRIK, NAGY IVÁN, SZABÓ DÁVID • MATADERO, MADRID
– ALEJANDRO VIRSEDA AIZPÚN • PANNON CSILLAGDA, BAKONYBÉL – NÉMETH CSABA • JOANNEUM GRAZ – NIETO SOBELJANO & EEP ARCHITECTEN

RÉGI-ÚJ MAGYAR ÉPÍTŐMŰVESZET
Hungarian Architecture
A Magyar Építőművészek Szövetségének kulturális folyóirata

2012/3. szám
Megjelenik negyedévente
ISSN 1785 – 282X

Tisztelet olvasói!

Folyóiratunk Rády Koryvesház-beli szerkesztőségét előreláthatóan fél évig tartározzák. Ez idő alatt az Épitészek Házában, a Mész Özpacsirta 2. utca alatti székhelyen működünk.

E-mailen: epitomuveszet@gmail.com, telefonon (318 2444) vagy a Mész portálszövegeinek segítségével folyamatosan elérhetők vagyunk.
Szerkesztőség nap, elfizetés: intézés: szerda
Szerdánként 10-16 óra között, az 1. emeleti irodában találjuk a szerkesztőségi napot.

Lapalapító (1903) és kiadó: Magyar Építőművészek Szövetsége
1088 Budapest, Ötörpacsirta u. 2.

SZERKESZTŐSÉG
1088 Budapest, Ötörpacsirta u. 2.
Tel.: 318 2444
e-mail: epitomuveszet@gmail.com
Szerkesztőségi nap, elfizetés: intézés: szerda

FELELŐS KIADÓ:
SÁROS LÁSZLÓ GYÖRGY DLA, A MÉSZ ELNÖKE

Főszerkesztő: **Szegő György DLA**
Olvasószerkesztő: **Gótz Eszter**
Fotószerkesztő: **Bujnovszky Tamás**
Webszerkesztő: **Botzheim Bálint**
Web-vizuális kultúra: **Hornnyik Sándor**

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
Ferencz Marcell DLA
Sáros László György DLA
Szegő György DLA
Vadász Benke
Varga Tamás DLA
Vukosavljev Zoran PhD
Winkler Barnabás DLA

Nyomdai elkészítés: Kludováczy András
Nyomtatás: deMax Művek
Lapnyv: Kludováczy András

HIRDETÉSELVÉTEL:
Indigoline Kft.
Hirdettségvezető: Cser Márta
e-mail: marcasscer@yahoo.com
Tel.: 06 20 484 9044

FOLYÓIRAT TÁMOGATÓ:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

MMM

MAGYAR MŰVESZETI
AKADÉMIA

WEBOLDALUNK:
meonline.hu

TARTALOM - CONTENT 2012|3

SZCÉNA – SCENE

- 3 Múzeum-tervek. Tervpályázat az Iparművészeti Múzeum rekonstrukciójára és bővítésére**
Plans for the Museum.
Design Tender for the Reconstruction and Extension of the Museum of Applied Arts
Múzeum mindenkinék.
Victoria & Albert Museum – Pálinskás Edit
Museum for All.
Victoria & Albert Museum – Edit Pálinskás
- 6 Hamu és gyémánt. Csepe György hetvenötödik születésnapjára**
– **Sulyok Miklós**
Ash and Diamond.
Ont the 75th Birthday of György Csepe
– Miklós Sulyok
- 7 Ji mester (ifj. Janáky Istvánra emlékezvén)**
– **Mátai Péter**
Ji Master (in memory of István Janáky Jr.)
– Péter Mátai
- ESSZÉ – ESSAY**
- 9 A téri minimum teljessége. John Pawson térinstallációja Pannohalmán**
– **Vukosavljev Zoran**
The Complexity of Spatial Minimum. Spatial Installation by John Paws on in Pannohalma
– Zoran Vukosavljev
- 15 Taguló tér. Velencei Építészeti Biennalé 2012**
– **Gótz Eszter**
Expanding Space. Venice Architectural Biennale 2012 – Eszter Gótz
- 18 Modell és tér. Das Architekturmodell**
DAM Frankfurt– Gótz Eszter
Model and Space. Das Architekturmodell
DAM Frankfurt– Eszter Gótz
- TÉMA – THEME**
- 19 Megújuló energiák. A Pécsi Tudományegyetem új kutatóközpontja – Getto Katalin**
Renewing Energies. The New Research Centre of the University in Pécs – Katalin Getto
- 22 Nomen est omen: Futura. A mosonmagyaróvári barokk magtár revalidációja – Okrutay Miklós**
Nomen est omen: Futura. The Revalidation of the Baroque-Style Granary in Mosonmagyaróvár
– Miklós Okrutay
- 25 A műszaki lelemény csarnoka. Mobilis Interaktív Kialltási Központ, Győr – Bán András**
The Hall of Technical Ingenuity. Mobilis Interactive Exhibition Centre, Győr – András Bán
- 28 Archetipus és új értelmezés. Matadero Nave 16, Madrid – Kőrödy Anna, Vukosavljev Zoran**
Archetype and New Interpretation. Matadero Nave 16, Madrid – Anna Kőrödy, Zoran Vukosavljev
- 31 Együttállítás. Pannon Csillagda Bakonybélben – Katona Vilmos**
Constellation. Pannon Observatory in Bakonybél
– Vilmos Katona
- 33 Tájba illő ipusztéria. Cementgyár, Királyegyháza – Botzheim Bálint**
Industry Nestling into a Landscape. Cement Works, Királyegyháza – Bálint Botzheim
- ÖKOTÁR – ECO-STORY**
- 35 Oszkó szőlőhegy, régi-új pincék. Civil egyesületi ingatlanfejlesztés – Szegő György**
Oszkó Vineyard. Old and New Cellars. Civilian Real Estate Development – György Szegő
- 37 Élet az Öreghegyen. Ócsa, műemléki pinceosor – Gótz Eszter**
Life on the Hill. Ócsa. Historical Cellars – Eszter Gótz
- 38 Kék öböl, fehér expo. Yeosu Expo 2012, Dél-Korea – Lövei Pál**
Blue Bay, White Expo.
Yeosu Expo 2012, South Korea – Pál Lövei
- EUROPA-RÉGIÓ – EU-REGION**
- 40 Múzeumbővítés a „rexasztal” alatt. Látogató-centrum, Joanneum Graz – Szegő György**
Extension beneath a „Top of Table Football”. Visitor’s Centre, Joanneum Graz – György Szegő
- 42 Hans Hollein, Graz Neue Galerie – Gótz Eszter**
- 43 A Berliner Schloss legújabb metamorfózisa – Tatai Mária**
Metamorphoses of the Berliner Schloss
– Mária Tatai
- PASSZÁZS – PASSAGE**
- 45 Made a You. Design for Change, MAK, Bécs – Magyar Péter**
- 45 Modernizmus: öngyilkos művészet? Joanneum Graz – Szegő György**
- 46 Mies van der Rohe díj 2011, Bécs AzW – Gótz Eszter**
- WEB GALÉRIA – WEB GALLERY**
- 47 Az Év Főépítészé 2012**
- 47 Maribor: építészeti panoráma, Ringturm, Bécs**
- 47 Industríus: A Holcim 100 éve**
- 47 Scarpa, az üvegművész, építész**
- Fondazione Cini, Velence**
- 48 Hírek**
- UTÓIRAT AJANLÓ – POST SCRIPTUM**

A BORÍTÓN A PANNONHÁLMI BAZILIKA JOHN PAWSON ÁLTAL ÚJRAÉPÍTETT BELSŐTÉRE LÁTHATÓ. AZ OLMIVAL. FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS

Archetípus és új értelmezés

Archetype and New Interpretation

MATADERO NAVE 16, MADRID
MATADERO NAVE 16, MADRID, SPAIN

Építésszek / architects: **ALEJANDRO VIRSEDA AIZPUN**
Szöveg / text: **KÓRÓDY ANNA ES VUKOSZÁVLIV ZORAN** Fotók / photos: **ICA ARQUITECTURA**

Madrid központjától délre, a Manzanares folyó partján épült fel az 1910-es években a város vágóhíja (Matadero). A Luis Bellido tervezte együttes a 20. század eleji ipari építésszet egyik kiemelkedő példája. A horizontális stílusú, neo-mudéjár elemekkel ötvözött csarnokok egészen a 90-es évekig használatban voltak. Ekkor döntött úgy a város vezetése, hogy a folyópart rehabilitációjának keretében a jó fekvésű épületekbe kortárs kulturális központot telepít, a művészeti negyed műzeumait felfűző Paseo del Prado sugárút meghosszabbításaként. A különböző csarnokok átalakítására építészeti tervpályázatot írtak ki, a nyertes munkák egy része már átadásra került (Arturo Franco – Intermediae, Antón García-Abril – Casa del Lector). A Nave 16 nevet viselő csarnok az egész beavatkozás szempontjából kulcsfontosságú, mivel a folyó mentén, az új megközelítés felől határolja a volt ipari területet, tehát a várossal való kommunikáció fő felületét adja.

A tervezési program a 21. század követelményeinek megfelelő kiállítóter megvalósítását tűzte ki célul, ami az igények szerint szabadon alakítható: változtatható kellett legyen a méret, a megvilágítás, a helyiségek megközelítése és átjárhatósága. A csarnok több mint 5000 négyzetméteres alapterületén tehát a főváros legnagyobb kiállítótere jött létre, ami flexibilis kialakításának köszönhetően bármilyen kulturális funkciót befogadhat, legyen az művészeti kiállítás, koncert, színpadi műsor, vetítés, performance, divatbemutató, workshop vagy konferencia.

Alejandro Virseda Aizpun és társai az épület önértékkel bíró elemeit keresték meg, hogy a hozzáadott, csak a konkrét funkcióhoz tartozó elemeket könnyebben eltávolíthassák. Az absztrakció eszközhöz nyúltak tehát, amikor építészeti fogalmak mentén elindulva a struktúra (tömör falas külső térfatarólok között öntöttvas oszlopokkal könnyített vázrendszer), a térrendszer (bazilikális téregységek egymás mellé sorolása, melyet oromzati végénél a kiegészítő terek alacsony épülettömege kíséri), a lépték (monumentális, szellős csarnoktér és tömör, összesűrített kiegészítő terek), az ornemens (funkcionálisan egyszerű acéloszlopok és mívesen rakott téglafelületek) elemeket vizsgálva, szinte elemről elemre finoman letapogatva az épület meglévő adottságait, döntést hoztak a „karakter-elemek” megtartásáról.

A belső válaszfalak és a feleslegessé vált funkcionális elemek eltávolításával visszamaradt tér olyan tiszta, erős építészeti kisugárzással bírt, hogy a tervezők úgy döntöttek, nincs szükség komolyabb építészeti beavatkozásra – a hozzáadott elemek inkább installációként viselkednek és alárendeltek, másodlagos réteget képeznek a téglafalak között. Mind a modulrendszer, mind az anyagválasztás illeszkedik a történeti terekhez: az új szerkezet félveszi a pillér-raszter ritmusát, a beépített acél lemezek pedig a fém rácsostartókkal harmonizálnak. A továbbtervezésben a vezető fogalmi elem a szerkesztés lett. Az építésszek a lehető legegyszerűbb módot keresték a beavatkozáshoz, és végül egyetlen archetípus, az *ajfio*

téma theme

alkalmazása mellett döntöttek. A cél egy hagyományos elem átértelmezése volt, szabad asszociációs alkotói módszerekkel: az új kontextusba helyezés, a sorozatos ismétlés, a felhagyítás, a léptékváltás és a megsokkolt anyag helyettesítése mind ezt a transzformációt szolgálták. A fal-magas ajtosorok szabadon nyitható és zárható felületeket hoztak létre, ami lehetővé tette a megvilágítás, az átjárások, a közlekedés és a szellőzés modulálását. Az architektus-elem tehát átértelmeződött, jelen-teshordozóvá vált – ugyanakkor (szó szerinti) multifunkcionális alkalmazásával egyszerre hétköznapivá és természetesen ott levő elemévé vált a száz éves alapstruktúrának.

A költségvetés a tervezés időszaka alatt felére csökkent, így módosítani kellett az eredeti elképzelést: ekkor került fel a tolnható panelek belmagasságú hajójában az ajtók két sorban helyezkednek el, alul a terepet, felül a fénnyt szabályozzák. A felső sor nyitott zsalu-szárnyai egyben árnyékolnak is, védik a belső terepet a közvetlen napsütéstől.

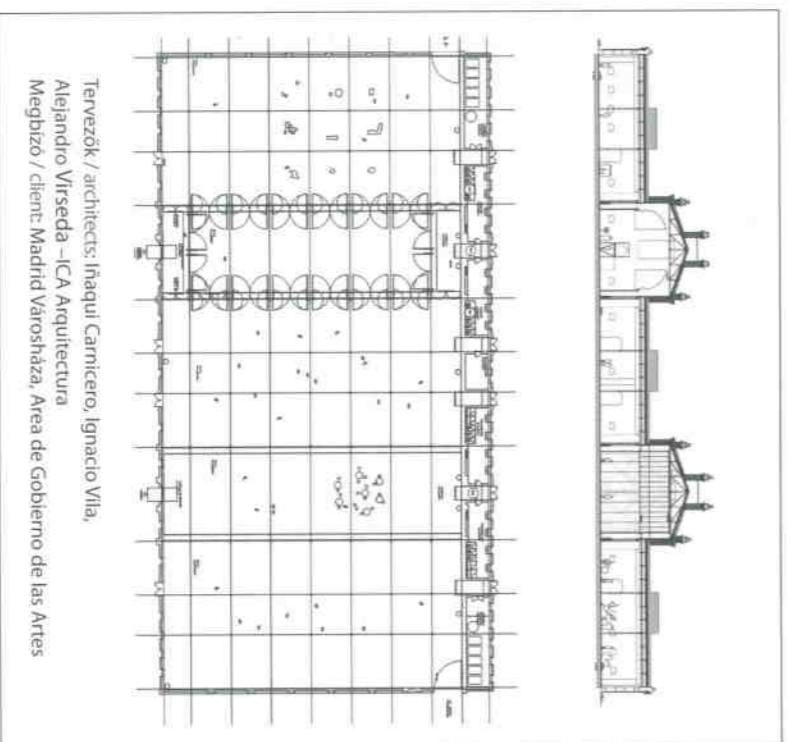
A korábbi vágóhid elemet átértelmezték és megtalálták új helyüket. A múlt emlékének őrzése, kortárs átírata lett volna az eredeti tervek szerinti vörös padlóburkolat, amit végül a tervezők elvetettek, mert túl erős belsőépítészeti elem lett volna egy semleges kiállítóter számaira. Ugyanígy nem volt végigvihető az az ötlet, ami szerint az ajtók egyben dekorációs felületet is jelentettek volna, változtathatóan a különböző funkcióknak megfelelően. De a megtartott karakter-elemek ma is hordozzák a 100 éves épület lényegét: struktúra, tereprendszer, lépték, ornamens a velejéig lecsupaszítva áll egy új felhasználat funkcionális és esztétikai szolgálatában. A már elkészült csarnokokkal a Nave 16 is egy új szemléletű közösségi felhasználat könnyedén modulálható jelenére épít.

Lásd még az Utóiratban a szerzők ide kapcsolódó mélyinterjúját – a szerk.

A cikk az „Új tehetséggondozó programok és kutatók a Műegyetem tudományos műhelyében” TAMOP-4.2.2-B-10/1-2010-0009 program és az MTA Bolyai János kutatói Osztónálj támogatásával készült.

South of the centre of Madrid on the bank of the River Manzanares the city's slaughterhouse was built in the 1910s. The halls erected in the Historicizing style merging Neo-Mudéjar features had been used up until the 1990s. The management of the city decided then to have a contemporary cultural centre moved into the buildings of fine orientation within the rehabilitation project of the waterfront as a continuation of the avenue Paseo del Prado with a string of museums. An architectural tender was published for the designs of the various halls and some of the winning ones have already been opened to the public. The hall named Nave 16 is a key design of the whole intervention as it borders on the former industrial site along the river from a new access. This way it functions as the main surface of communication with the city itself.

Tervezők / architects: Ibaqui Carnicero, Ignacio Vila,
Alejandro Virseda –ICA Arquitectura
Megbízó / client: Madrid Városháza, Área de Gobierno de las Artes